

LEGE
cu privire la avocații parlamentari

nr. 1349-XIII din 17.10.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.82-83/671 din 11.12.1997

* * *

Abrogat: 09.05.2014

[Legea R.Moldova nr.52 din 03.04.2014](#)

Confirmînd adeziunea la [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#) și la alte acte juridice internaționale cu privire la drepturile omului, luînd în considerare că, în conformitate cu Statutul O.N.U., statul este obligat să stimuleze respectarea drepturilor și libertăților omului, ținînd cont de necesitatea de a garanta tuturor cetățenilor Republicii Moldova dreptul la apărarea drepturilor și libertăților lor constituționale, Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I
STATUTUL DE AVOCAT PARLAMENTAR.
NUMIREA ȘI ELIBERAREA DIN FUNCȚIE

Art.1. – Activitatea avocatului parlamentar este menită să asigure garantarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale omului de către autoritățile publice centrale și locale, instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate, asociațiile obștești și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

Art.2. – Avocații parlamentari contribuie la apărarea drepturilor omului prin prevenirea încălcării acestora și repunerea în drepturi a omului, la perfecționarea legislației ce ține de domeniul apărării drepturilor omului, la instruirea juridică a populației prin aplicarea procedeelelor menționate în prezenta lege.

[Art.2 modificat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.3. – Avocat parlamentar poate fi orice cetățean al Republicii Moldova licențiat în drept, care are o înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 5 ani în activitatea juridică sau în învățămîntul juridic superior și o reputație ireproșabilă.

[Art.3 în redacția [Legii nr.131-XVI din 12.06.2008](#), în vigoare 04.07.2008]

Art.4. – (1) Parlamentul numește 4 avocați parlamentari, egali în drepturi, unul dintre care este specializat în problemele de protecție a drepturilor copilului.

(2) Avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului își exercită atribuțiile pentru garantarea respectării drepturilor și a libertăților constituționale ale copilului și realizării, la nivel național, de către autoritățile publice centrale și locale, de către persoanele cu funcție de răspundere de toate nivelurile, a prevederilor [Convenției ONU cu privire la drepturile copilului](#).

[Art.4 în redacția [Legii nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.5. – (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție cu votul majorității deputaților aleși.

(2) Propunerile privind candidaturile avocaților parlamentari sînt înaintate în Parlament de către

Președintele Republicii Moldova, de cel puțin 20 de deputați ai Parlamentului, în decursul ultimei luni a mandatului avocaților parlamentari desemnați anterior.

(3) Comisia parlamentară pentru drepturile omului prezintă Parlamentului un aviz argumentat asupra fiecărei candidaturi.

[Art.5 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.6. – (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție pentru un mandat de 5 ani. Avocații parlamentari dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire.

(2) Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de avocat parlamentar mai mult decît două mandate consecutive.

(3) În cazul încetării mandatului avocatului parlamentar în temeiurile prevăzute la art.9, se va numi un nou avocat parlamentar în cel mult 2 luni.

(4) Avocatul parlamentar continuă să se afle în exercițiul funcțiunii pînă la preluarea funcției de către succesorul său, cu excepția cazurilor cînd își încetează exercițiul funcțiunii înainte de termen sau este eliberat din funcție în temeiurile prevăzute la art.9.

[Art.6 completat prin [Legea nr.222 din 17.09.2010](#), în vigoare 26.10.2010]

[Art.6 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.6 completat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.7. – (1) La intrarea în funcție, avocatul parlamentar depune în fața Parlamentului următorul jurămînt:

"Jur să îndeplinesc cinstit și conștiincios atribuțiile de avocat parlamentar, să apăr drepturile și libertățile omului, călăuzindu-mă de Constituție și de legile Republicii Moldova, de actele juridice internaționale cu privire la drepturile omului la care Republica Moldova este parte."

(2) Mandatul avocatului parlamentar începe din momentul depunerii jurămîntului.

(3) La încadrarea în serviciu și ulterior în fiecare an, avocatul parlamentar este obligat să depună, în condițiile legii, declarație cu privire la venituri și proprietate.

[Art.7 completat prin [Legea nr.136-XV din 06.05.2004](#), în vigoare 11.06.2004]

Art.8. – (1) Avocatul parlamentar nu poate deține nici o funcție electivă sau publică, nu poate practica alte activități retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(2) Avocatul parlamentar nu are dreptul să desfășoare activitate politică, să fie membru al vreunui partid sau al unei alte organizații social-politice.

(3) În decurs de 10 zile de la data depunerii jurămîntului, avocatul parlamentar este obligat să înceteze orice activitate incompatibilă cu statutul său și să suspende apartenența sa la oricare partid sau altă organizație social-politică.

Art.9. – (1) Mandatul avocatului parlamentar încetează în caz de:

- a) demisie;
- b) imposibilitate de a exercita mandatul din motiv de sănătate, conform certificatului medical;
- c) retragere a încrederii de către Parlament;
- d) expirare a mandatului;
- e) deces.

(2) În caz de demisie sau de expirare a mandatului, avocatului parlamentar i se garantează locul de muncă anterior, iar în lipsa acestui loc de muncă (în caz de lichidare, de reorganizare a unității, de reducere a statelor de personal etc.) i se acordă, cu consimțămîntul lui, un loc de muncă echivalent la aceeași unitate sau la alta.

(3) Demisia, imposibilitatea de a exercita mandatul din motiv de sănătate sau decesul se constată în ședință plenară a Parlamentului prin adoptarea unei hotărîri în care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea mandatului.

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori

de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

a) încălcare a obligațiilor prevăzute la art.26;

b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;

b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

(5) Comisia pentru drepturile omului prezintă Parlamentului un aviz argumentat privind propunerea înaintată.

(6) Hotărîrea privind retragerea încrederii de către Parlament se adoptă cu votul a două treimi din deputații aleși, cu excepția cazului prevăzut la alin.(4) lit.b) în care hotărîrea se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

[Art.9 completat prin [Legea nr.181 din 19.12.2011](#), în vigoare 01.03.2012]

[Art.9 în redacția [Legii nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.9 completat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.10. – (1) În exercițiul mandatului, avocații parlamentari se călăuzesc de [Constituție](#), de prezenta lege, de alte legi ale Republicii Moldova, precum și de [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#), de [Convenția ONU cu privire la drepturile copilului](#), de pacte și alte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) În caz de neconcordanță între pactele și tratatele privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile interne, prioritate au normele internaționale.

[Art.10 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.10 completat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.11. – (1) În exercițiul mandatului, avocații parlamentari sînt independenți față de deputații Parlamentului, Președintele Republicii Moldova, autoritățile publice centrale și locale și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

(2) În activitatea lor, avocații parlamentari se conduc de principiile legalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității, după cum le dictează conștiința.

(2¹) Distribuirea domeniilor de activitate ale avocaților parlamentari are loc prin decizie a lor, luată de comun acord, și se aprobă prin ordin al directorului Centrului pentru Drepturile Omului.

(3) Împreună cu funcționarii Centrului, avocații parlamentari formează o instituție independentă, numită Centrul pentru Drepturile Omului.

[Art.11 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.11 modificat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.12. – (1) Personalitatea avocatului parlamentar este inviolabilă pe toată durata mandatului.

(2) Inviolabilitatea avocatului parlamentar se extinde asupra locuinței și localului său de serviciu, asupra mijloacelor de transport și de telecomunicație folosite de el, asupra corespondenței, documentelor și averii personale.

(3) Avocații parlamentari nu pot fi trași la răspundere penală sau administrativă, nu pot fi reținuți, arestați, percheziționați, supuși controlului personal fără acordul prealabil al Parlamentului, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă.

Capitolul II

TRIBUȚIILE AVOCAȚILOR PARLAMENTARI

Art.13. – (1) Avocații parlamentari examinează sesizările cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini și apatrizilor care locuiesc permanent sau se află temporar pe teritoriul ei, denumiți în continuare *petiționari*, ale căror drepturi și libertăți au fost încălcate în Republica Moldova.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor

copilului examinează petiții privind protecția drepturilor copilului și, în limitele competenței, este în drept să acționeze din proprie inițiativă.

[Art.13 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.14. – (1) Cererile sînt prezentate avocatului parlamentar în scris în limba de stat sau într-o altă limbă în conformitate cu [Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova](#).

(2) Cererile adresate avocatului parlamentar sînt scutite de taxa de stat.

(3) Avocații parlamentari examinează, de asemenea, cererile remise de către deputații Parlamentului, în cazul cînd subiectul sesizării ține de competența lor.

Art.15. – Avocații parlamentari examinează cererile privind deciziile sau acțiunile (inacțiunile) autorităților publice centrale și locale, instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate, asociațiilor obștești și persoanelor cu funcții de răspundere de toate nivelurile care, conform opiniei petiționarului, au încălcat drepturile și libertățile sale constituționale.

Art.16. – Nu fac obiectul activității avocaților parlamentari plîngerile al căror mod de examinare este prevăzut de legislația de procedură penală, legislația de procedură civilă, legislația cu privire la contravențiile administrative și de legislația muncii.

[Art.16 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.17. – Cererea adresată avocatului parlamentar se depune pînă la expirarea unui an din ziua încălcării presupuse a drepturilor și libertăților constituționale ale petiționarului sau din ziua cînd petiționarul a aflat despre presupusa încălcare.

Art.18. – (1) Cererea trebuie să fie semnată de petiționar, indicîndu-se numele, prenumele (prenumele și patronimicul), domiciliul acestuia.

(2) În cazul în care aceste date lipsesc, cererea se consideră anonimă și nu se examinează.

Art.19. – Cererea adresată avocatului parlamentar din partea unei persoane aflate într-un loc de detenție nu va fi controlată de administrația penitenciarului și va fi trimisă adresantului în decurs de 24 de ore.

Art.20. – (1) După primirea cererii, avocatul parlamentar este în drept:

a) să accepte cererea spre examinare;

b) să respingă cererea, explicînd petiționarului procedura pe care acesta este în drept să o folosească pentru a-și apăra drepturile și libertățile;

c) să remită cererea organelor competente pentru a fi examinată în conformitate cu [Legea cu privire la petiționare](#).

(2) În termen de 10 zile, avocatul parlamentar înștiințează petiționarul că cererea lui este acceptată spre examinare, este remisă organelor competente sau este respinsă, indicînd motivele respingerii.

(3) Refuzul de a accepta cererea spre examinare nu poate fi atacat.

(4) Sesizarea repetată se acceptă spre examinare numai în cazul apariției unor circumstanțe noi.

[Art.20 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.20 modificat prin [Legea nr.1071-XIV din 22.06.2000](#), în vigoare 28.07.2000]

Art.21. – (1) În cazul cînd există informații veridice privind încălcarea în masă sau gravă a drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor, în cazurile de o importanță socială deosebită sau în cazul cînd este necesar de a apăra interesele unor persoane ce nu pot folosi de sine stătător mijloacele juridice de apărare, avocatul parlamentar este în drept să acționeze din proprie inițiativă, luînd, în limitele competenței sale, măsurile corespunzătoare.

(2) Avocatul parlamentar este în drept să deschidă din proprie inițiativă un proces în legătură cu

faptele depistate de încălcare a drepturilor și libertăților omului.

Art.22. – (1) Primind cererea spre examinare, avocatul parlamentar este în drept să solicite concursul organelor și persoanelor cu funcții de răspundere respective în organizarea controlului circumstanțelor care urmează a fi elucidate și să controleze faptele expuse în cerere.

(2) Controlul nu poate fi încredințat organului sau persoanei cu funcții de răspundere ale cărei decizii sau acțiuni (inacțiuni) sînt atacate.

[Art.22 completat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.23. – (1) Avocatul parlamentar, fiind mediator, face tot posibilul pentru a soluționa plîngerile prin concilierea părților și căutarea unei soluții reciproc acceptabile.

(2) Concilierea poate avea loc în orice etapă de examinare a cererii și, la solicitarea părților, se poate finaliza prin semnarea unui acord corespunzător.

(3) Concilierea părților constituie temei pentru încetarea procesului intentat în legătură cu sesizarea.

[Art.23 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.23¹. – (1) În scopul asigurării protecției persoanelor împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, avocatul parlamentar, membrii consiliului consultativ și alte persoane care îi însoțesc efectuează periodic vizite preventive în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, plasate la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțămîntul său tacit.

(2) Se interzice ordonarea, aplicarea, permiterea sau tolerarea oricărui tip de sancțiune, precum și prejudicierea în alt mod a unei persoane sau organizații, pentru comunicarea oricărei informații, veridice sau false, avocatului parlamentar, membrilor consiliului consultativ și altor persoane care îi însoțesc în exercitarea funcției de prevenire a aplicării torturii sau a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante.

(3) În sensul prezentei legi, prin privare de libertate se înțelege orice formă de plasare a persoanei într-un loc de detenție de stat sau privat, la ordinul oricărui organ judiciar, administrativ sau al altui organ, în calitate de pedeapsă, sancțiune, măsură procesuală de constrîngere, măsură de siguranță, precum și ca rezultat al dependenței față de o îngrijire acordată sau în baza oricărui alt motiv, loc pe care persoana respectivă nu are dreptul să-l părăsească din proprie inițiativă.

[Art.23¹ introdus prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.23². – (1) Centrul pentru Drepturile Omului creează un consiliu consultativ în scopul acordării de consultanță și de asistență în exercitarea atribuțiilor avocaților parlamentari în calitate de mecanism național de prevenire a torturii. În componența acestuia, în mod obligatoriu, trebuie să fie incluși reprezentanți ai asociațiilor obștești care activează în domeniul protecției drepturilor omului.

(2) Componența și Regulamentul de organizare și funcționare a consiliului consultativ se aprobă de către directorul Centrului, în baza avizului Comisiei pentru drepturile omului a Parlamentului.

(3) În componența consiliului consultativ pot fi incluse persoane care dispun de competență profesională și o bună reputație. La selectarea acestora se va ține cont de asigurarea echilibrului de gen și de reprezentarea grupurilor etnice și minoritare din societate.

(4) Pentru exercitarea independentă a funcției de prevenire a torturii, membrii consiliului consultativ beneficiază de drepturile prevăzute la art.24 lit.b)-d), f) și g).

(5) Membrii consiliului consultativ nu au dreptul să dezvăluie informații confidențiale și date cu caracter personal despre o persoană privată de libertate fără acordul acesteia, în situația în care informațiile au fost obținute în cadrul vizitelor preventive.

[Art.23² introdus prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.24. – În procesul examinării cererii și controlului, din proprie inițiativă, al semnalelor despre

încălcarea drepturilor și libertăților omului, precum și al efectuării vizitelor preventive în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, avocatul parlamentar este în drept:

a) să aibă acces liber la toate autoritățile publice centrale și locale, să asiste la ședințele lor, inclusiv la ședințele organelor colegiale ale acestora;

b) să aibă acces liber în instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate, asociații obștești, în comisariate de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, în instituții penitenciare, în izolatoare de detenție provizorie, în unități militare, în centre de plasament al imigranților sau al solicitanților de azil, în instituții care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, în școli speciale pentru minori cu devieri de comportament și în alte instituții similare;

c) să solicite și să primească de la autoritățile publice centrale și locale, de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile informațiile, documentele și materialele necesare pentru exercitarea atribuțiilor;

c¹) să aibă acces nelimitat la orice informație privind tratamentul și condițiile de detenție ale persoanelor private de libertate;

d) să primească explicații de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile asupra chestiunilor ce urmează a fi elucidate în procesul efectuării controlului;

e) să sesizeze instituțiile de stat respective pentru a efectua investigații de expertiză și a pregăti rapoarte asupra chestiunilor ce urmează a fi examinate;

f) să aibă întrevederi nelimitate și convorbiri personale, fără martori, iar în caz de necesitate, prin intermediul traducătorului, cu persoana aflată în locurile specificate la lit.b), precum și cu oricare altă persoană care, în opinia sa, ar putea oferi informațiile necesare;

g) să atragă, la efectuarea vizitelor preventive în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, specialiști și experți independenți din diferite domenii, inclusiv juriști, medici, psihologi, reprezentanți ai asociațiilor obștești;

h) să colaboreze cu mijloacele de informare în masă, precum și cu asociațiile obștești care activează în domeniul protecției drepturilor omului atât în țară, cât și peste hotare.

[Art.24 modificat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

[Art.24 modificat prin [Legea nr.206-XV din 29.05.2003](#), în vigoare 18.07.2003]

[Art.24 completat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

[Art.24 completat prin [Legea nr.1071-XIV din 22.06.2000](#), în vigoare 28.07.2000]

Art.25. – (1) În exercitarea atribuțiilor sale, avocatul parlamentar are dreptul la audiență peste rînd la conducători și la alte persoane cu funcții de răspundere ale autorităților publice centrale și locale, ale organelor de drept, instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate, asociațiilor obștești, comisariatelor de poliție și locurilor de detenție din cadrul acestora, instituțiilor penitenciare, izolatoarelor de detenție provizorie, unităților militare, centrelor de plasament al imigranților sau al solicitanților de azil, instituțiilor care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, școlilor speciale pentru minori cu devieri de comportament și ale altor instituții similare.

(2) Persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile sînt obligate să prezinte avocatului parlamentar materialele și documentele solicitate, oricare altă informație, necesare pentru exercitarea atribuțiilor acestuia, în cel mult 10 zile de la data solicitării, dacă în solicitare nu se prevede un alt termen.

[Art.25 modificat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.26. – (1) Avocatul parlamentar este obligat:

a) să fie corect și amabil în relațiile cu petiționarii și cu alte persoane;

b) să garanteze nedivulgarea secretului de stat și a altor informații și date ocrotite de lege;

c) să nu divulge informațiile confidențiale, precum și datele cu caracter personal, care i-au fost comunicate în cadrul activității sale, decît cu consimțămîntul persoanei la care acestea se referă;

d) să se abțină de la orice acțiuni neconforme cu demnitatea de avocat parlamentar.

(2) Ignorarea obligațiilor menționate la alin.(1) poate constitui temei pentru retragerea încrederii.

[Art.26 modificat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.27. – (1) În situațiile în care se constată unele încălcări ale drepturilor petiționarului, avocatul parlamentar prezintă organului sau persoanei cu funcții de răspundere respective ale cărei decizii sau acțiuni (inacțiuni), după părerea sa, încalcă drepturile și libertățile constituționale ale omului un aviz care va conține recomandări privind măsurile ce urmează a fi luate pentru repunerea imediată în drepturile încălcate a petiționarului și încunoștințează despre aceasta petiționarul. În cazul în care avocatul parlamentar nu este de acord cu măsurile întreprinse, el este în drept să se adreseze organului superior, pentru luarea măsurilor de executare a recomandărilor cuprinse în aviz.

(1¹) În activitatea sa de prevenire a torturii și a altor tratamente și pedepse crude, inumane sau degradante, avocatul parlamentar va prezenta autorității sau persoanei cu funcție de răspundere corespunzătoare recomandările sale în vederea ameliorării comportamentului față de persoanele private de libertate, a condițiilor de detenție și a prevenirii torturii. În cazul în care avocatul parlamentar nu este de acord cu măsurile întreprinse, el este în drept să se adreseze unui organ ierarhic superior pentru luarea măsurilor corespunzătoare în vederea executării recomandărilor cuprinse în avizul său și/sau să informeze opinia publică, inclusiv să divulge numele persoanelor autorizate să acționeze în numele acelei autorități.

(2) Organul sau persoana cu funcții de răspundere care a primit avizul este obligată să-l examineze în termen de o lună și să comunice avocatului parlamentar în scris despre măsurile luate.

[Art.27 completat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

[Art.27 completat prin [Legea nr.1071-XIV din 22.06.2000](#), în vigoare 28.07.2000]

Art.28. – (1) În baza rezultatelor examinării cererii, avocatul parlamentar, de asemenea, este în drept:

a) să adreseze în instanța de judecată o cerere în apărarea intereselor petiționarului ale cărui drepturi și libertăți constituționale au fost încălcate;

b) să intervină pe lângă organele corespunzătoare cu un demers pentru intentarea unui proces disciplinar sau penal în privința persoanei cu funcții de răspundere care a comis încălcări ce au generat lezarea considerabilă a drepturilor și libertăților omului;

c) să intenteze proces administrativ împotriva persoanelor care au săvârșit contravenția prevăzută la articolul 174/19 din Codul cu privire la contravențiile administrative;

d) să sesizeze persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile asupra cazurilor de neglijență în lucru, de încălcare a eticii de serviciu, de tărgănare și birocratism.

(2) Avocatul parlamentar încunoștințează petiționarul despre măsurile luate în corespundere cu prevederile alin.(1).

(3) Dacă, în urma examinării cererii, s-a constatat că faptele expuse în ea nu s-au adeverit și nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale petiționarului, avocatul parlamentar ia o decizie argumentată privind respingerea cererii.

(4) Decizia de respingere a cererii nu poate fi atacată.

[Art.28 modificat prin [Legea nr.1164-XIV din 26.07.2000](#), în vigoare 07.09.2000]

Art.29. – În baza analizei datelor privind încălcarea drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor și în baza rezultatelor examinării cererilor, precum și în urma efectuării vizitelor preventive în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, avocatul parlamentar este în drept:

a) să prezinte Parlamentului propuneri în vederea perfecționării legislației în vigoare în domeniul asigurării drepturilor și libertăților omului;

b) să remită autorităților publice centrale și locale obiecțiile și propunerile sale de ordin general referitoare la asigurarea drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor, la îmbunătățirea activității aparatului administrativ.

[Art.29 completat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.30. – (1) În cazul în care se constată încălcări în masă sau grave ale drepturilor și libertăților

constituționale ale omului, avocatul parlamentar are dreptul să prezinte un raport la una din ședințele Parlamentului, precum și să propună instituirea unei comisii parlamentare care să cerceteze aceste fapte.

(2) Avocații parlamentari au dreptul să asiste și să ia cuvântul la ședințele Parlamentului și ale Guvernului.

Art.31. – Avocații parlamentari au dreptul să sesizeze Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, asupra corespunderii lor principiilor general acceptate și actelor juridice internaționale cu privire la drepturile omului.

Art.32. – Imixtiunea în activitatea avocaților parlamentari cu scopul de a influența deciziile acestora asupra unor sesizări concrete, ignorarea intenționată de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a sesizărilor și neîndeplinirea recomandărilor avocaților parlamentari, precum și împiedicarea sub oricare altă formă a activității acestora atrag după sine răspundere în conformitate cu legislația.

Art.33. – (1) Avocații parlamentari desfășoară activitate de propagare a cunoștințelor în domeniul apărării drepturilor și libertăților constituționale ale omului.

(2) În acest scop, avocații parlamentari pregătesc și difuzează în rîndul populației materiale informative despre drepturile omului, colaborează cu asociațiile obștești neguvernamentale și cu organizațiile care practică activitate de apărare a drepturilor omului în țară și peste hotare, precum și cu mass-media.

(3) Avocatul parlamentar face publice, în mod periodic, rapoartele întocmite în urma vizitelor în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, precum și răspunsurile autorităților corespunzătoare.

[Art.33 completat prin [Legea nr.200-XVI din 26.07.2007](#), în vigoare 31.08.2007]

Art.34. – (1) La începutul fiecărui an, pînă la data de 15 martie, Centrul pentru Drepturile Omului prezintă Parlamentului un raport despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în decursul anului precedent. Raportul va conține un capitol consacrat situației privind respectarea drepturilor copilului.

(2) Concomitent, în Parlament se discută informația despre activitatea Centrului pentru Drepturile Omului, prezentată de Comisia pentru drepturile omului, și propunerile în vederea îmbunătățirii acestei activități.

(3) Raportul anual al Centrului pentru Drepturile Omului se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

[Art.34 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.34 modificat prin [Legea nr.321-XVI din 03.11.2006](#), în vigoare 01.12.2006]

Capitolul III

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI. MODUL DE ORGANIZARE ȘI DE FUNCȚIONARE

Art.35. – (1) Centrul pentru Drepturile Omului este persoană juridică, dispune de ștampilă și formulare ce au imprimate denumirea centrului și imaginea stemei de stat a Republicii Moldova.

(2) Personalul Centrului pentru Drepturile Omului asigură asistența organizatorică, informațională, științifico-analitică și de altă natură a activității avocaților parlamentari. Personalul Centrului pentru Drepturile Omului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor [Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008](#) cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii.

(3) Structura și finanțarea Centrului pentru Drepturile Omului sînt reglementate de regulamentul

respectiv aprobat de Parlament.

[Art.35 modificat prin [Legea nr.222 din 17.09.2010](#), în vigoare 26.10.2010]

[Art.35 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.36. – (1) Directorul Centrului pentru Drepturile Omului este desemnat de Parlament din rîndul avocaților parlamentari, la propunerea Președintelui Parlamentului.

(2) Directorul Centrului pentru Drepturile Omului efectuează conducerea generală a Centrului: coordonează activitatea avocaților parlamentari, numește în funcție, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici, angajează personalul contractual, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă ale personalului contractual, definește îndatoririle lor, organizează pregătirea rapoartelor anuale, reprezintă Centrul în țară și în străinătate.

(3) În absența directorului Centrului pentru Drepturile Omului, prin ordinul acestuia, se desemnează un avocat parlamentar, care va asigura interimatul funcției de director.

[Art.36 modificat prin [Legea nr.222 din 17.09.2010](#), în vigoare 26.10.2010]

[Art.36 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

[Art.36 modificat prin [Legea nr.1071-XIV din 22.06.2000](#), în vigoare 28.07.2000]

Art.36¹. – (1) Avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului reprezintă Centrul pentru Drepturile Omului în relațiile cu alte autorități și cu instituții din țară și din străinătate care promovează și asigură protecția drepturilor copilului.

(2) În exercitarea atribuțiilor, avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului este asistat de Serviciul pentru protecția drepturilor copilului, subdiviziune specializată în cadrul Centrului pentru Drepturile Omului, care funcționează în baza regulamentului acestuia.

[Art.36¹ introdus prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.37. – (1) În chestiunile ce țin de asistența socială, medicală și de altă natură, avocatul parlamentar se asimilează cu judecătorul Curții Supreme de Justiție.

(2) Centrul pentru Drepturile Omului dispune de buget propriu, care face parte din bugetul de stat.

(3) Proiectul bugetului Centrului pentru Drepturile Omului, cu avizul prealabil al Ministerului Finanțelor, se aprobă de către Parlament concomitent cu bugetul de stat.

[Art.37 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Art.38. – (1) Avocații parlamentari primesc în audiență petiționari conform orarului stabilit de ei, dar nu mai rar decît de trei ori pe lună.

(2) Primirea în audiență are loc în municipiul Chișinău, în alte municipii și orașe, conform unui grafic aprobat.

Art.39. – În scopul acordării asistenței consultative avocaților parlamentari, pe lîngă Centrul pentru Drepturile Omului poate fi creat un consiliu de experți din specialiști în domeniul drepturilor și libertăților constituționale ale omului.

Art.40. – (1) Sediul permanent al Centrului pentru Drepturile Omului se află în municipiul Chișinău.

(2) În alte municipii și orașe pot fi create reprezentanțe ale Centrului pentru Drepturile Omului ca subdiviziuni teritoriale, care îndeplinesc următoarele atribuții:

a) primesc zilnic în audiență cetățeni în sediul reprezentanței;

b) organizează, potrivit unui orar, audiența cetățenilor din teritoriu;

c) informează mass-media locală și populația asupra problemelor referitoare la drepturile și libertățile omului;

d) analizează situația din teritoriu a respectării drepturilor omului și prezintă lunar Centrului raport despre această situație;

e) informează neîntîrziat avocații parlamentari despre cazurile de încălcări care necesită intervenția

lor operativă;

f) îndeplinesc, în baza unui mandat al avocaților parlamentari, unele din atribuțiile acestora, și anume:

- participă la examinarea unor cauze în instanțe competente;
- efectuează periodic vizite preventive în locurile unde sînt sau pot fi persoane private de libertate;
- au întrevederi și convorbiri cu persoana reținută sau arestată;

g) în urma activității desfășurate, înaintează Centrului propuneri, inclusiv propuneri de îmbunătățire a lucrului reprezentanței.

[Art.40 modificat prin [Legea nr.56-XVI din 20.03.2008](#), în vigoare 22.04.2008]

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art.41. – În termen de 3 luni de la data adoptării prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului:

propuneri cu privire la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
proiectul Regulamentului Centrului pentru Drepturile Omului.

Art.42. – Centrul pentru Drepturile Omului va fi înființat în decurs de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art.43. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Dumitru MOȚPAN

Chișinău, 17 octombrie 1997.

Nr.1349-XIII.